

A 1692/hållbart

Tekijä:
Sosiaalidemokraattinen ryhmä (S)

Käsittelijä:
Kestävä Pohjola -valiokunta

Dnro 16-00278-2

Jäsen ehdotus mikromuovin kieltämisestä kosmetiikassa

Ehdotus

Sosiaalidemokraattinen ryhmä ehdottaa, että

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden hallituksille,

että ne kieltävät mikromuovin käytön kosmetiikassa ja muissa henkilökohtaiseen hygieniaan tarkoitetuissa tuotteissa.

Taustaa

Muovisaasteet jättävät haitallisen jälkensä maailman meriin ja eläinkuntaan. Merien saastumiselle on useita lähteitä, joista mikromuovi on yksi keskeisimmistä. Mikroskooppisia muovihiukkasia on monissa tuotteissa ja ne päätyvät vesistöihimme.

Kalat, äyriäiset ja merinisäkkäät syövät mikromuovia, joka päätyy ravintoketjun kautta ihmiseen. Mikromuovissa voi nykyään kulkeutua myrkyllisiä kemikaaleja ravintoketjun¹ läpi. Kaikissa Pohjoismaissa jätevesistä ei puhdisteta mikromuovia. Mikäli mikromuovista puhdistamatonta jätevettä käytetään maataloudessa² lannoitukseen, hiukkaset voivat päätyä myös elintarvikkeisiin. Siksi lähtökohtamme onkin, että meriympäristöä muovilla saastuttavia lähteitä kannattaa rajoittaa mahdollisimman pitkälti jo valmistusvaiheessa.

Yksi mikromuovien lähteistä on kosmetiikka ja ihonhoitotuotteet. Norjalaisen raportin *Sources of microplastic pollution to the marine environment* mukaan kosmetiikka, johon on lisätty mikromuoveja, tuottaa Norjassa vuosittain 40 tonnia mikromuovia. Noin neljä tonnia tästä päätyy me-

¹ Artikkelit: Politiken, 17/11-2015 <http://politiken.dk/viden/ECE2935381/bildaek-og-skosaalergiver-store-maengder-mikroplast-i-miljoeet/>

² Ingeniøren, 2/6-2014 <https://ing.dk/artikel/mikroplast-gaar-lige-gennem-rensningsanlaeg-168744>

reen.³ Tanskassa julkaistun vastaavanlaisen raportin mukaan suuntaus on sama kuin Norjassa mikromuovipäästöjen lähteiden osalta. Muita lähteitä ovat autonrenkaiden kulumisen sekä laivojen ja huviveneiden maalaaminen ja huolto. Suurimmat mikromuovisaasteet syntyvät näistä, mutta tällä hetkellä on vaikea vähentää niistä aiheutuvia mikromuovipäästöjä.

Niin kutsuttu toissijainen mikromuovi (esimerkiksi autonrenkaiden kulumisesta syntyvä), on enemmän esillä kuin ensisijainen mikromuovi, joka on suoraan konkreettiseen tuotteen (esimerkiksi kosmetiikkaan) lisättävää muovia.⁴

Elinkeinoelämä ja poliittinen elämä ovat syystä jo pitkään olleet tietoisia kosmetiikan ja ihonhoitotuotteiden sisältämästä mikromuovista, sillä mikromuovia lisätään tuotannossa tietoisesti, vaikka se ei ole välttämätöntä ja vaikka kyseisissä tuotteissa on olemassa todellisia vaihtoehtoja mikromuoville. Mikromuovin käyttökielto kosmetiikassa ja muissa ihonhoitotuotteissa on tämän vuoksi sopiva paikka aloittaa työ merissä olevien muoviyhdisteiden vähentämiseksi. Konkreettinen esimerkki siitä, että mikromuovin käyttöä kosmetiikassa ja ihonhoitotuotteissa voidaan välttää, on tanskalainen kauppakettu Matas, joka on asteittain jättänyt mikromuovin täysin pois omasta tuotesarjastaan. Esimerkiksi ketjun kuorintavoiteissa mikromuovi on korvattu aprikoosinsiemenillä.

Useat poliittiset toimijat ja eri tasoilla toimivat sidosryhmät ovat jo kiinnittäneet huomiota asiaan. YK:n ilmastojärjestö UNEP antoi vuonna 2015 suosituksia, joiden mukaan hallitusten tulee edistää mikromuovin käytön asteittaista vähentämistä ihonhoitotuotteissa ja kosmetiikassa, ellei se ole niiden välttämätön ainesosa.⁵ Tammikuussa 2016 USA:ssa päätettiin kieltää mikromuovi kaikissa ihonhoitotuotteissa. Päätös astuu voimaan 1. heinäkuuta 2017.⁶ Huhtikuussa 2016 Pohjoismaiden ympäristöministerit päättivät kiinnittää ongelmaan huomiota sekä kansallisesti, EU-tasolla sekä YK:n alaisuudessa.^{7, 8}

³ Norjan ympäristövirasto (Miljødirektoratet), 3/3-2015
<http://www.miljodirektoratet.no/no/Nyheter/Nyheter/2015/Mars-2015/Vifyller-havet-med-mikroplast/>

⁴ Artikkel: Politiken, 17/11-2015
<http://politiken.dk/viden/ECE2935381/bildaek-og-skosaaler-giver-store-maengder-mikroplast-i-miljoet/>

⁵ UNEP, 16/6-2015
http://www.un.org/apps/news/story.asp?NewsID=51169#.VtA_YU0UWmQ

⁶ Politiken, 6/1-2016
<http://politiken.dk/forbrugogliv/forbrug/forbrugersikkerhed/ECE3002552/usa-forbyder-mikroplast-i-plejeprodukter---europa-toever/>

⁷ Tanskan ympäristö- ja elintarvikeministeriö (Miljø- og Fødevareministeriet), 28/4-2016 <http://mfvm.dk/nyheder/nyhed/nyhed/mikroplast-i-havene-kraever-handling/>

⁸ Nordic Council of Ministers, 27/4-2016
<http://www.norden.org/en/nordic-council-of-ministers/council-of-ministers/the-nordic-council-of-ministers-for-the-environment-mrm/declarations-and-statements/joint-nordic-statement-on-marine-plastic-litter-and-microplastics>

Pohjoismaiden neuvosto

A 1692/hållbart

Tekijä:
Sosiaalidemokraattinen ryhmä (S)

Käsittelijä:
Kestävä Pohjola -valiokunta

Dnro 16-00278-2

Toukokuussa 2016 Tanskan ympäristöministeri Esben Lunde Larsen (V) muun muassa lähetti kirjeen EU-komissiolle, jossa kehoitettiin kieltämään mikromuovi ihonhoitotuotteissa.⁹Tämän perusteella katsomme, että Pohjoismaat voivat hyvin lähteä etujoukoissa edistämään kieltoa.

Pohjoismaiden ministerineuvoston julkaisuportaalista käy ilmi, että ministerineuvosto on julkaissut 19 raporttia vuodesta 2013 tähän päivään asti, joissa muovijätettä käsitellään eri näkökulmista. Vaikuttaa siltä, ettei kertynyt tieto ole johtanut konkreettisiin yhteispohjoismaisiin toimenpiteisiin. Tämä ehdotus on yritys saada aikaan konkreettisia toimenpiteitä.

Pohjoismaat voisivat näin ollen olla Euroopan edelläkävijöitä, kuten niin usein aiemminkin kestävä kehityksen alalla. Ehdotuksen ainoa tavoite ei kuitenkaan ole merissä olevan mikromuovin ja sen haittavaikutusten vähentäminen. Ehdotus perustuu myös siihen tosiasiaan, että kiellolla on suuri signaaliarvo kansainväliselle elinkeinoelämälle ja muun maailman lainsäätäjille, koska mikromuovin negatiiviset vaikutukset saadaan esiin ja vauhditetaan poliittista toimintaa ja sääntelyä ihmisten ja ympäristön hyväksi. Tämä olisi konkreettinen paikka aloittaa työ mikromuovin ympäristökuormituksen vähentämiseksi.

Tukholmassa 26. syyskuuta 2016

Erkki Tuomioja (sd.)
Gunvor Eldegar (A)
Helgi Hjörvar (A)
Irene Johansen (A)
Johan Andersson (S)
Karin Gaardsted (S)
Karen J. Klint (S)
Knut Storberget (A)
Lars Mejern Larsson (S)
Lennart Axelsson (S)

Maarit Feldt-Ranta (sd.)
Peter Johnsson (S)
Phia Andersson (S)
Pyry Niemi (S)
Ruth Mari Grung (A)
Sonja Mandt (A)
Suzanne Svensson (S)
Tony Wikström (ÅSD)
Ville Skinnari (sd.)

Pohjoismaiden neuvosto

A 1692/hållbart

Tekijä:
Sosiaalidemokraattinen ryhmä (S)

Käsittelijä:
Kestävä Pohjola -valiokunta

Dnro 16-00278-2

---

⁹ Politiken, 5/5-2016

<http://politiken.dk/forbrugogliv/forbrug/forbrugersikkerhed/ECE3190395/miljoeminister-skriver-brev-til-eu-nu-skal-mikroplast-forbydes/>